KRAFTFYLKA

September 2022

<u>Høringsuttalelse fra Kraftfylka ifm. NOU 2022: 6 Nett i tide – om utvikling i strømnettet</u>

Kraftfylka er en interesseorganisasjon for fylkeskommunene Troms og Finnmark, Nordland, Vestland, Rogaland, Agder, Vestfold og Telemark og Innlandet.

I juni 2022 leverte strømnettutvalget NOU 2022: 6 Nett i tide der de presenterte sine vurderinger knyttet til følgende temaer:

1. *Tiltak for å redusere tiden det tar å utvikle og konsesjonsbehandle nye nettanlegg*
2. *Prinsipper for å ivareta en samfunnsøkonomisk utvikling av strømnettet i en tid med stor usikkerhet om forbruksutviklingen.*
3. *Mulige forbedringer i systemet med tilknytningsplikt.*

Kraftfylkas viktigste budskap til utredningen

- Kraftfylka mener at det må komme på plass en mer formalisert dialog mellom de fylkeskommunale og statlige aktørene på regionalt nivå, sammen med energiselskaper og kommuner. Kraftfylka foreslår derfor at det etableres et regionalt samarbeidsorgan for kraftforsyningen i hvert fylke som kan følge konsesjonsprosessene for energisaker, etter mønster fra regionalt planforum. I et slikt «Kraftforum» vil fylkeskommunene ha en sekretariatsfunksjon og koordinere interesser fra berørte kommuner og statlige regionale aktører.

Nettutviklingens påvirkning for planlegging og gjennomføring av fylkeskommunenes oppgaver

Fylkeskommunen har blant annet oppgaver innenfor næringsutvikling, samferdsel, klima og miljø, og skal på disse områdene legge til rette for en helhetlig og bærekraftig utvikling av regionen.

Fylkeskommunen er også regional planmyndighet med lederansvaret for det regionale planarbeidet. I samarbeid med kommuner, statlige organer, organisasjoner og institusjoner som blir berørt, utarbeider fylkeskommunen en regional planstrategi for hele fylket. Under planstrategien utarbeides det regionale planer innenfor bestemte virksomhetsfelt, tema eller geografiske områder. Det er en politisk målsetting å styrke det regionale planarbeidet.

Utviklingen av strømnettet har betydning for hvordan fylkeskommunen kan løse sine oppgaver. Sikker kraftforsyning er nødvendig for etablering og utvikling av ny næring i regionen. Tilstrekkelig kapasitet er også nødvendig for elektrifisering av samferdselssektoren og herunder det kollektive transporttilbudet. Samtidig vil nettutbygging ha konsekvenser for natur, miljø og friluftsliv.

I forbindelse med regional planlegging er det viktig å få tilstrekkelig informasjon om nettkapasitet og utvikling av strømnettet. De siste årene har sammenhengen mellom næringsutvikling og utvikling i strømnettet blitt forsterket. For fylkeskommunene er det vanskelig å planlegge for næringsutvikling som følge av kapasitetsmangel. På den andre siden kan det være vanskelig for nettselskapene å

prioritere blant de ulike aktørene som ønsker nettilknytning uten tilstrekkelig informasjon om hvor det satses på næringsutvikling.

Med dette som bakteppe vil vi benytte anledningen til å understreke behovet for en regional arena for samarbeid i forbindelse med videre utvikling i strømnettet. Kraftfylka mener at det må komme på plass en mer formalisert dialog mellom de fylkeskommunale og statlige aktørene på regionalt nivå, sammen med energiselskaper og kommuner. Kraftfylka foreslår derfor at det etableres et regionalt samarbeidsorgan for kraftforsyningen i hvert fylke som kan følge konsesjonsprosessene for energisaker, etter mønster fra regionalt planforum. I et slikt «Kraftforum» vil fylkeskommunene ha en sekretariatsfunksjon og koordinere interesser fra berørte kommuner og statlige regionale aktører.

Dette organet skal ikke avgjøre konsesjoner eller komme til enighet om felles posisjoner, men løfte opp aktuelle konsesjonssaker i regionen. Det skal samle fylkeskommunen, regionale statlige instanser, aktuelle kommuner, systemansvarlig, KSU-ansvarlig nettselskap, andre energiselskaper og andre aktuelle interessenter med jevne mellomrom til en åpen dialog og innspillsprosess. Dette vil lette tilgangen til informasjon og gjøre det enklere for alle aktører å få oversikt over konkrete planer, synspunkter og interessemotsetninger, og dermed lette planleggingsarbeidet.

Selv om det fortsatt vil være energimyndigheten som avgjør konsesjonssakene, er det naturlig at fylkeskommunen leder prosessen med regional samordning og informasjonsdeling. Dette vil også styrke fylkeskommunene i samfunnsutviklingsrollen – en politisk målsetning for både forrige og nåværende regjering.

Et slikt forum vil kunne forenkle arbeidet med regional planlegging også for statlige aktører og gi innspill til de utredningsansvarlige nettselskapenes arbeid med kraftsystemutredninger. Vi mener derfor det er naturlig med deltagelse fra NVE, Miljødirektoratet, Statnett og Statsforvalteren i organet, i tillegg til deltagelse ved behov fra regionale nettselskap med ansvar for kraftsystemutredninger, andre energiselskap, berørte kommuner og næringsaktører. Fylkeskommunene vil bidra med regional fagkunnskap innenfor sine ansvarsområder, i tillegg til sekretariatsfunksjon og en koordinerende rolle med øvrige interessenter. Statnett har planer om lignende regionale organ sammen med regionale statlige interesser, og det er naturlig å se Kraftfylkas forslag i sammenheng med dette.

Vi vil presisere at et slikt samarbeidsorgan ikke skal erstatte fylkeskommunens og kommunenes rett etter gjeldende regelverk til å komme med høringsuttalelser og innsigelser til konsesjonsprosessen. Disse rettighetene kan ikke effektiviseres bort av forslag fra Strømnettutvalget. Samarbeidsorganets arbeid kommer heller ikke til erstatning for annen medvirkning av andre som deltar i organet.

Oppsummert foreslår Kraftfylka at det opprettes et regionalt samordningsorgan for offentlige aktører og andre interessenter regionalt, med fylkeskommunene som sekretariat. Fordelene med et slikt organ vil være å:

- sikre systematisk informasjonsutveksling slik at alle aktører og interessenter får lik informasjon til samme tid,
- se og vurdere alle aktuelle konsesjonssøknader i regionen samlet og i et overordnet perspektiv,
- se konsesjonssøknadene i sammenheng med vedtatte planer på regionalt og kommunalt nivå,
- bidra til koordinering av kommunale og regionale interesser inn i konsesjonsbehandlingen, åpne for diskusjoner og prosesser mellom ulike aktører, og gi mulighet til å drøfte forslagene, stille spørsmål og be om avklaringer i forkant av høringsuttalelser

- styrke fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler

Kraftfylkas innspill harmonerer med utvalgets anbefalinger

Kraftfylkas ønske om å gjøre fylkene til en mer fremtredende aktør i planleggingsfasen stemmer godt overens med utvalgets beskrivelse av Statsnetts ønske om å avholde regionale dialogmøter (5.7.3) der det etableres felles forståelse for behovet for ny kapasitet i strømnettet i de ulike områdene. Statnett har positive erfaringer med slike møter til nå. Behovet for bedre koordinering mellom Statnett og nettselskapene har også blitt spilt inn fra nettselskapene selv som peker på at regionale områdeplaner bør utvikles.

Utvalget viser også til at det har mottatt flere innspill om at planprosessene i kommuner og fylkeskommuner bør samkjøres bedre med planprosessene i nettselskapene (5.8), samt at lokale og regionale myndigheter skal engasjere seg mer i arbeidet med regionale kraftsystemutredninger, samt forsalg om at fylkeskommunene kan ta et utvidet ansvar for samordning av infrastruktur til også å omfatte utvikling av strømnettet. Kraftfylka støtter disse innspillene og anser det som naturlig at fylkeskommunene tar en fremskutt rolle i dette arbeidet for lettere å kunne se en regions behov og planlegging under ett. Det vil også kunne svare på utvalgets anbefaling om å videreutvikle de regionale dialogmøtene i forbindelse med områdeplanene (5.9). Utvalget mener framtidige krav og føringer til involvering av nettselskapenes utredningsprosesser bør bidra til bedre koordinering mellom nettutvikling på den ene siden og, og planprosesser hos lokale og regionale myndigheter på den andre siden. I tillegg mener utvalget at en videreutvikling av Statnetts regionale dialogmøter i forbindelse med områdeplaner kan være et godt utgangspunkt for et slikt arbeid. Dette kan være en arena for nettkunder å informere om og diskutere sine planer på et tidlig tidspunkt. Utvalget peker selv på de positive effektene av å ha tidlig dialog, foreta utredninger og diskutere alternativer med berørte kommuner, grunneiere og andre, og viser til at det vil gjøre det lettere for søker å utarbeide gode løsninger i konsesjonssøknaden (13.4).

Kraftfylka mener utvalgets anbefalinger støtter opp under vårt innspill om å opprette et regionalt samordningsorgan med fylkene som sekretariat for letter å fange opp de ulike ønskene og behovene fra de ulike aktørene.

Med vennlig hilsen

Olav Hallset, daglig leder i Kraftfylka

Aud Hove, styreleder i Kraftfylka